

Lieta C-623/23 [Melbán]ⁱ

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 6. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Juzgado de lo Social n.º 3 de Pamplona (Spānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 21. septembris

Prasītājs:

UV

Atbildētāja:

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)

Pamatlietas priekšmets

Vecuma pensija — Piemaksa pensionāriem, kuriem ir bijuši bērni — Piemaksas pieprasījums, ko iesniedzis pensionārs vīrietis

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

LESD 267. pants — Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu par interpretāciju — Direktīva 79/7/EEK — Vienlīdzīga attieksme pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jautājumos — Piemaksa pie pensijas pensionāriem, kuriem ir bijuši bērni — Piemaksas atzīšana visām pensionārēm sievietēm — Nosacījumi, kas attiecas uz pensionāriem vīriešiem — Tieša diskriminācija — Iespējamais pamatojums — Sekas, kas izriet no iespējamā tiesas konstatējuma par diskrimināciju

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai Padomes Direktīva 79/7/EEK (1978. gada 19. decembris) par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos ir jāinterpretē tādējādi, ka vienlīdzīgas attieksmes princips, kas nepieļauj nekādu diskrimināciju dzimuma dēļ un kas ir nostiprināts šīs direktīvas 1. un 4. pantā, netiek ievērots ar tādu valsts tiesisko regulējumu kā *Ley General de Seguridad Social* [Vispārējais sociālā nodrošinājuma likums] 60. pants, kura sadaļā “Piemaksas pie iemaksu pensijām dzimumu nelīdztiesības mazināšanai” ir atzītas tiesības uz piemaksu atbilstoši iemaksām uzkrātai vecuma pensijai un pastāvīgas darbnespējas pensijai sievietēm, kurām ir bijuši bioloģiski vai adoptēti bērni un kuras saņem šādas pensijas, bez jebkādiem citiem nosacījumiem un neatkarīgi no viņu pensiju apmēra, un tās ar tādiem pašiem nosacījumiem netiek piešķirtas vīriešiem, kuri atrodas tādā pašā situācijā, tiesību uz piemaksu pie vecuma vai pastāvīgas darbnespējas pensijas iegūšanai pieprasot noteiktus periodus, kuros nav veiktas iemaksas vai veiktās iemaksas ir mazākas pēc bērnu piedzimšanas vai adopcijas, un, konkrētāk, attiecībā uz bērniem, kas dzimuši vai adoptēti līdz 1994. gada 31. decembrim, nav veiktas iemaksas ilgāk par 120 dienām laikā no deviņiem mēnešiem pirms bērna piedzimšanas līdz trim gadiem pēc bērna piedzimšanas vai adopcijas gadījumā – no tiesas lēmuma pieņemšanas datuma, ar kuru adopcija ir noteikta, līdz trim gadiem pēc šī datuma, ja piešķirto pensiju summa ir mazāka par sievietei izmaksājamo pensiju summu, un attiecībā uz bērniem, kas dzimuši vai adoptēti pēc 1995. gada 1. janvāra, iemaksu bāzu summa par 24 mēnešiem, kas seko mēnesim, kurā bērns ir piedzimis vai kurā pieņemts tiesas lēmums par adopcijas noteikšanu, ir jābūt par vairāk nekā 15 % zemākai nekā 24 mēnešos tieši pirms bērna piedzimšanas vai pirms mēneša, kurā pieņemts tiesas lēmums par adopcijas noteikšanu, ja piešķirto pensiju summa ir mazāka par sievietei izmaksājamo pensiju summu?
- 2) Vai Padomes Direktīvā 79/7/EEK (1978. gada 19. decembris) par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos ir noteikts, ka, ņemot vērā diskrimināciju, kas izriet no pensionāra vīrieša izslēgšanas, ir jāpiešķir piemaksa pie vecuma pensijas, lai gan VSNL 60. pantā ir paredzēts, ka piemaksa var tikt piešķirta tikai vienam no vecākiem, un vienlaikus piemaksas piešķiršanu pensionāram vīrietim nevar atzīt kā sekas, kas izriet no Tiesas sprieduma, un valsts tiesiskā regulējuma neatbilstība Direktīvai nedrīkstētu izraisīt to, ka tiek atcelta piemaksa, kas piešķirta pensionārei sievietei, jo viņa atbilst juridiskajām prasībām un ir viena vai vairāku bērnu māte?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

- LESD 157. panta 4. punkts.
- Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20., 21., 23. un 34. pants.
- Direktīva 79/7/EEK (1978. gada 19. decembris) par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos – trešais apsvēruma, 1. pants, 3. panta 1. punkts, 4 pants un 7. panta 1. punkta c) apakšpunkts.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Spānijas Konstitūcija – 9. panta 2. punkts (vienlīdzības veicināšana, ko veic valsts iestādes) un 14. pants (vienlīdzības princips).

2007. gada 22. marta *Ley Orgánica 3/2007 para la igualdad efectiva de mujeres y hombres* [Konstitūtivais likums Nr. 3/2007 par sieviešu un vīriešu faktisku vienlīdzību] 3. un 4. pants un 11. panta 1. punkts.

Ley General de la Seguridad Social [Vispārējais sociālā nodrošinājuma likums] (pārstrādātais teksts, kas apstiprināts ar 2015. gada 30. oktobra *Real Decreto Legislativo 8/2015* [Karaļa Likumdošanas dekrēts Nr. 8/2015], 2015. gada 31. oktobra *BOE* Nr. 261; turpmāk tekstā – “VSNL”) pēc reformas, kas tika ieviesta ar 2021. gada 2. februāra *Real Decreto-ley 3/2021* [Karaļa dekrēts Nr. 3/2021].

VSNL **60. pantā**, kas reglamentē tā saukto “piemaksu pie iemaksu pensijām dzimumu nelīdztiesības mazināšanai”, ir noteikts šādi:

“1. Sievietēm, kurām ir viens vai vairāki bērni un kuras saņem atbilstoši iemaksām uzkrātu vecuma pensiju, pastāvīgas darbnespējas vai pārdzīvojušā laulātā pensiju, ir tiesības uz piemaksu par katru bērnu, ņemot vērā dzimumu nelīdztiesības vispārējo ietekmi uz sieviešu sociālā nodrošinājuma iemaksu pensiju apmēru. Tiesības uz piemaksu par katru bērnu sievietei atzīst vai saglabā ar nosacījumu, ka piemaksa nav pieprasīta un piešķirta par labu otram vecākam, un, ja otrs vecāks arī ir sieviete, to atzīst sievietei, kura saņem valsts pensijas, kuru summa ir mazāka.

Lai vīriešiem būtu tiesības uz pabalstu, ir jābūt izpildītam vienam no šādiem nosacījumiem:

- a) ir piešķirta pārdzīvojušā laulātā pensija otra kopējo bērnu vecāka nāves gadījumā, ja vienam no viņiem ir tiesības saņemt bāreņa pensiju;
- b) tiek saņemta atbilstoši iemaksām uzkrāta vecuma pensija vai pastāvīgas darbnespējas pensija un ir pārtraukta profesionālā karjera

vai tā ir bijusi ietekmēta saistībā ar bērna piedzimšanu vai adopciju, ievērojot tālāk norādītos nosacījumus.

1.^a Attiecībā uz bērniem, kas dzimuši vai adoptēti līdz 1994. gada 31. decembrim, nav veiktas iemaksas ilgāk par 120 dienām laikā no deviņiem mēnešiem pirms bērna piedzimšanas līdz trim gadiem pēc bērna piedzimšanas vai adopcijas gadījumā – no tiesas lēmuma pieņemšanas datuma, ar kuru adopcija ir noteikta, līdz trim gadiem pēc šī datuma, ja piešķirto pensiju summa ir mazāka par sievietei izmaksājamo pensiju summu.

2.^a Attiecībā uz bērniem, kas dzimuši vai adoptēti pēc 1995. gada 1. janvāra, iemaksu bāzu summa par 24 mēnešiem, kas seko mēnesim, kurā bērns ir piedzimis vai kurā pieņemts tiesas lēmums par adopcijas noteikšanu, ir jābūt par vairāk nekā 15 % zemākai nekā 24 mēnešos tieši pirms bērna piedzimšanas vai pirms mēneša, kurā pieņemts tiesas lēmums par adopcijas noteikšanu, ja piešķirto pensiju summa ir mazāka par sievietei izmaksājamo pensiju summu.

[..]

2. Piemaksas piešķiršana otram vecākam nozīmē, ka tiks izbeigta jau piešķirtās piemaksas izmaksa pirmajam vecākam [..].
3. Šai piemaksai katrā ziņā būs valsts atbilstoši iemaksām uzkrātas pensijas juridiskais statuss.

Piemaksas par bērnu apmēru nosaka attiecīgajā *Ley de Presupuestos Generales del Estado* [Likums par valsts budžetu]. [..].

Piemaksas summa netiek ņemta vērā, piemērojot pensiju maksimālo apmēru [..].”

VSNL trīsdesmit septītajā papildu noteikumā ir paredzēts:

“Piemaksu pie atbilstoši iemaksām uzkrātas pensijas pagaidu darbības joma, lai mazinātu dzimumu nelīdztiesību.

1. Tiesības piešķirt 60. pantā paredzēto piemaksu pie atbilstoši iemaksām uzkrātas vecuma pensijas dzimumu nelīdztiesības samazināšanai tiek saglabātas tik ilgi, kamēr iepriekšējā gadā fiksētā vecuma pensiju atšķirība vīriešiem un sievietēm pārsniedz 5 procentus.

2. Šajā likumā ar vīriešu un sieviešu vecuma pensiju atšķirībām saprot procentuālo starpību starp vīriešu un sieviešu gada laikā izmaksāto atbilstoši iemaksām uzkrātas vecuma pensijas vidējo apmēru.

[..].”

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītājs ir pensionārs un divu 1991. un 1994. gadā dzimušu bērnu tēvs. Viņa saņemtā vecuma pensija ir mazāka par vecuma pensiju, ko saņem šo bērnu māte.
- 2 Prasītājs lūdza *Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)* [(Valsts sociālā nodrošinājuma iestāde (VSNI)] piešķirt viņam VSNL 60. pantā paredzēto piemaksu atbilstoši iemaksām uzkrātai pensijai, lai samazinātu dzimumu nelīdztiesību (turpmāk tekstā – “apstrīdētā piemaksa”).
- 3 VSNI pieņēma lēmumu, ar kuru apstrīdētā piemaksa viņam tika atteikta, pamatojoties uz to, ka viņš neatbilst šajā pantā paredzētajiem nosacījumiem.
- 4 Pēc šī lēmuma pieņemšanas apstrīdētā piemaksa tikai piešķirta šo bērnu mātei.
- 5 Prasītājs apstrīdēja šo lēmumu tiesā, pamatojoties uz to, ka apstrīdētās piemaksas regulējums ir pretrunā Savienības tiesībām, it īpaši vienlīdzīgas attieksmes principam pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jomā. Prasītājs apgalvo, ka, lai gan šī piemaksa tiek piešķirta visām sievietēm pensionārēm, kurām ir bijuši bērni, vīriešiem pensionāriem, kuriem ir bijuši bērni, tiek izvirzīti papildu nosacījumi.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 VSNI uzskata, ka piemaksas regulējums atbilst Direktīvas 79/7/EEK prasībām, it īpaši tās 4. panta 1. punkta un 7. panta 1. punkta b) apakšpunkta prasībām, un ar to tiek labots nepilnīgais piemaksas regulējums, kurš bija par pamatu Tiesas 2019. gada 12. decembra spriedumam *Instituto Nacional de la Seguridad Social (Piemaksa pie pensijas mātēm)*, C-450/18, EU:C:2019:1075 (turpmāk tekstā – “spriedums C-450/18”). VSNI atsaucas arī uz apstrīdētās piemaksas regulējuma leģitīmo un samērīgo mērķi un norāda, kas tas atspoguļo sieviešu subordinēto stāvokli darba tirgū, jo vēsturiski viņas ir ieņēmušas vadošo lomu bērnu aprūpē. Tā piebilst, ka tomēr ir atstāta iespēja vecākiem, kuri var pierādīt, ka viņu iemaksu veikšanas vēsturi ir ietekmējusi bērna piedzimšana vai adopcija, uzņemties šos aprūpes uzdevumus, lai tie varētu saņemt piemaksu. VSNI uzsver arī jaunās finansiālās piemaksas pagaidu darbības jomu, kas ir saistīta ar mērķa sasniegšanu, proti, samazināt dzimumu nelīdztiesību atbilstoši iemaksām uzkrātu pensiju jomā līdz līmenim, kas ir mazāks par 5 %. Visbeidzot, VSNI apgalvo, ka gadījumā, ja apstrīdētās piemaksas regulējums tiktu atzīts par diskrimināciju dzimuma dēļ Direktīvas 79/7 izpratnē, piemaksas izmaksai par labu prasītājam būtu jāizraisa jau piešķirtās piemaksas pārtraukšana mātei, jo viņas pensijas apmērs pārsniedz prasītāja pensijas apmēru.
- 7 Prasītājs apgalvo, ka regulējums attiecībā uz minēto piemaksu ir pretrunā Savienības tiesībām, it īpaši vienlīdzīgas attieksmes pret vīriešiem un sievietēm principam sociālā nodrošinājuma jautājumos, un ka VSNL 60. pants pašreizējā

redakcijā nelabo iepriekšējo regulējumu, ko Tiesa lietā C-450/18 atzina par pretrunā Savienības tiesībām esošu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

Par pirmo prejudiciālo jautājumu

- 8 Prasītājam, kurš ir divu bērnu tēvs un saņem mazāku pensiju nekā abu bērnu māte, nav tiesību uz piemaksu pie pensijas, jo viņš nepierāda, ka laikposmā no deviņiem mēnešiem pirms bērnu piedzimšanas līdz trim gadiem pēc bērnu piedzimšanas viņam nav bijušas veiktas iemaksas vairāk nekā 120 dienu laikā, kā to prasa VSNL 60. pants.
- 9 Apstrīdētā piemaksa ietilpst Direktīvas 79/7 piemērošanas jomā, jo tā ir daļa no tiesiskā regulējuma par aizsardzību pret kādu no tās 3. panta 1. punktā uzskaitītajiem riskiem, piemēram, vecumu vai pensionēšanos, un tā ir tieši un faktiski saistīta ar aizsardzību pret šo risku, kā tika nospriests spriedumā C-450/18.
- 10 Nav šaubu, ka pastāv atšķirīga attieksme pret personām, kuras saņem piemaksu, atkarībā no tā, vai tās ir vīrieši vai sievietes. Valsts tiesību aktos ir noteikta mazāk labvēlīga attieksme pret vīriešiem pensionāriem, kuriem ir bioloģiski vai adoptēti bērni. Šāda mazāk labvēlīga attieksme dzimuma dēļ var veidot tiešu diskrimināciju Direktīvas 79/7 4. panta 1. punkta izpratnē.
- 11 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai šī atšķirīgā attieksme ir pamatota.
  - a) Pamatojums, kas balstīts uz dzimumu nelīdztiesību pamatpensijās vai uz bērnu aprūpi un apgādi kā uzdevumu, ko galvenokārt veic sievietes

Rodas jautājums, vai atšķirīgo attieksmi var uzskatīt par pamatotu, ņemot vērā vispārzināmu faktu (pamatojoties uz visu lietas dalībnieku pieņemtiem valsts statistikas datiem), ka Spānijā ģimenes un darba dzīves saskaņošana, kā arī bērnu aprūpe, apgāde un audzināšana galvenokārt ir sieviešu ziņā. Nav noliedzams, ka darba tirgū vēsturiski un strukturāli pastāv sieviešu diskriminācija, jo viņas ir bērnu aprūpētājas.

Šāds apstāklis bieži vien negatīvi ietekmē sieviešu karjeru un viņu pašu ieguldījumu sociālās nodrošināšanas sistēmā, veicot iemaksas, kā rezultātā bērnu aprūpes periodos rodas iemaksu pārtraukumi vai iemaksas ir mazākas salīdzinājumā ar vīriešu veiktajām iemaksām. Tas galu galā ietekmē dzimumu nelīdztiesību Spānijas pensiju sistēmā (fakts, kas ir labi zināms un ko atzīst arī puses).

Šajā ziņā Spānijas likumdevējs apstrīdēto piemaksu pamatoja ar vēsturisko un strukturālo sieviešu diskrimināciju darba tirgū, kas izriet no tā, ka viņas uzņemas bērnu aprūpētāja lomu. Likumdevējs uzskata, ka maternitātei ir izšķiroša ietekme

uz sieviešu karjeras attīstību, un tas ir viens, ja ne pats svarīgākais, no dzimumu nelīdztiesības iemesliem: jo lielāks ir bērnu skaits, jo mazāks ir iemaksu gadu skaits, jo mazāka ir pilna laika vai līdzvērtīga darba līgumu proporcija un galu galā mazāka ir izmaksātā pensija. Spānijas likumdevējs piebilst, ka vēlme ir kompensēt zaudējumus, kas sievietēm, kurām tagad ir tiesības uz pensiju, radušies viņu karjeras laikā, proti, zaudējumus, kas radušies pagātnē, un kas tādējādi ir pilnīgi saderīgi un atbilst vārienīgas līdztiesības politikas attīstībai, kuras mērķis ir novērst nevienlīdzību, kas pašlaik pastāv darba tirgū un ar bērnu aprūpi saistīto lomu sadalē. Atbilstoši šai pieejai jaunās finansiālās piemaksas pagaidu darbības joma ir saistīta ar mērķa sasniegšanu, proti, samazināt dzimumu līdztiesību uz iemaksām balstīto pensiju jomā līdz līmenim, kas ir mazāks par 5 %.

Tomēr šo normas pamatojumu var apšaubīt tas, ka saskaņā ar tiesību aktiem, kas regulē apstrīdēto piemaksu, tā tiek piešķirta sievietēm neatkarīgi no faktiskās ietekmes, ko maternitāte vai adopcija ir atstājusi uz viņu profesionālo karjeru, un neatkarīgi no pensijas apmēra un iemaksām sociālās apdrošināšanas sistēmā. Lai varētu pretendēt uz apstrīdēto piemaksu, sievietēm netiek prasīts, lai tām būtu iemaksu pārtraukums vai lai tās būtu veikušas iemaksas, kas ir mazākas par tām, kuras varēja veikt vīrieši savas darba dzīves laikā kopumā vai noteiktos laika posmos ap bērna piedzimšanas vai adopcijas brīdi.

Turklāt apstrīdētā piemaksa tiek piešķirta visām sievietēm, kuras saņem vecuma vai pastāvīgas darbnespējas pensiju, neatkarīgi no saņemtās pensijas apmēra. Šī piemaksa tiek piešķirta sievietēm pat tad, ja viņu pensija ir lielāka par sociālā nodrošinājuma sistēmas vidējo rādītāju vai pat tad, ja viņām ir likumā noteiktā maksimālā pensija.

Šajā gadījumā vecuma pensija, ko saņem māte, ir lielāka par prasītāja pensiju. Tomēr viņam nav tiesību uz apstrīdēto piemaksu, jo viņš neatbilst prasībai par iemaksu neesamību vairāk nekā 120 dienu laikā no deviņiem mēnešiem pirms bērnu piedzimšanas līdz trim gadiem pēc bērnu piedzimšanas.

Lai sievietēm automātiski piešķirtu apstrīdēto piemaksu, viņām nav arī nepieciešams pierādīt dzimušu vai adoptētu bērnu aprūpi un apgādi, nevis arī pierādīt to, ka sievietes ir izmantojušas saskaņošanas tiesības, piemēram, saīsinātu darba laiku vai atvaļinājumu, kas saistīts ar aprūpi, vai, ka tās būtu zaudējušas darba vai profesionālo karjeru vai tai būtu nodarīts kaitējums.

Saskaņā ar VSNI sniegto statistiku kopš apstrīdētās piemaksas stāšanās spēkā ir piešķirtas 326 593 piemaksas pie vecuma un pastāvīgas darbnespējas pensijām. No kopējā norādītā skaita 279 910 piemaksas tika piešķirtas sievietēm pensionārēm un 46 683 piemaksas vīriešiem pensionāriem. No kopējā sieviešu pensionāru, kuras saņempiemaksu, skaita 8920 vecuma pensiju gadījumā tika sasniegta likumā noteiktā maksimālā pensija, kurai tiek pieskaitīta piemaksas summa; attiecībā uz piemaksām pie vecuma pensijām, kas piešķirtas vīriešiem, 1402 pensijas sasniedza maksimālo pensiju. Šie dati liecina, ka vīriešiem ir grūtāk izpildīt nosacījumus, lai saņemtu apstrīdēto piemaksu.

Šādos apstākļos rodas jautājums, vai dzimumu nevienlīdzība pensiju jomā kopumā vai neapstrīdamais fakts, ka tieši sievietes lielākoties ir tās, kas veic bērnu aprūpes pienākumus un īsteno saskaņošanas tiesības, var tikt uzskatīti par leģitīmiem un samērīgiem iemesliem, lai kā pozitīvas rīcības pasākumu noteiktu tiesisko regulējumu par labu visām sievietēm, paredzot automātisku piemaksas pie pensijas piešķiršanu neatkarīgi no veikto iemaksu apmēra laikposmos pēc bērna piedzimšanas vai adopcijas vai pat tad, ja nav iemaksu pārtraukumu (nav aiziešanas no darba tirgus un netiek samazināts atalgojums), turpretī vīriešiem piemaksas piešķiršana ir atkarīga no iemaksu pārtraukumiem vai zemākām iemaksām laikposmos uzreiz pēc bērna piedzimšanas vai adopcijas, pat ja viņu pensijas apmērs ir mazāks par vidējo sociālā nodrošinājuma sistēmā esošo apmēru.

b) Pamatojums, kas balstīts uz kaitējumu, ko sievietes ir cietušas savas profesionālās karjeras laikā, lai gan pensijas izmaksas brīdī viņas to necieš

Jautājums ir par to, vai apstākļi, kā to ir formulējis Spānijas likumdevējs, ka “runa ir par to, lai kompensētu zaudējumus, kas sievietēm, kurām tagad ir tiesības uz pensiju, radušies viņu karjeras laikā, proti, zaudējumus, kas radušies pagātnē”, var tikt uzskatīts par diskriminācijas attaisnojumu, it īpaši, ja tiesas interpretācijā ir jāņem vērā dzimumu līdztiesības aspekts, ciktāl vienlīdzīga attieksme pret sievietēm un vīriešiem ir princips, kas ir tiesību sistēmas pamatā un kurā ir ņemts vērā vienlīdzības principa transversālais raksturs.

c) Pamatojums, kas balstīts uz sieviešu kā vecāku aizsardzību vai maternitātes aizsardzību

Tāpat kā iepriekšējā regulējuma gadījumā, kuru Tiesa spriedumā lietā C-450/18 atzina par neatbilstošu Direktīvai 79/7, arī VSNL 60. panta pašreizējā redakcijā nav ietverts neviens elements, kas pierādītu saikni starp apstrīdētās piemaksas pie pensijas piešķiršanu un grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu vai šķēršļiem karjerā, kas rodas sievietei, ņemot vērā viņas nodarbinātības pārtraukumu pēcdzemdību periodā.

Proti, minētā piemaksa tiek piešķirta sievietēm, kuras ir adoptējušas bērnus, un tas norāda, ka valsts likumdevējs nav paredzējis VSNL 60. panta piemērošanu attiecināt tikai uz dzemdējušu sieviešu bioloģiskā stāvokļa aizsardzību.

Turklāt šī tiesību norma neprasa, lai sievietes faktiski būtu pārtraukušas strādāt laikā, kad viņām ir bērni, tādējādi nepastāv nosacījums par grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma izmantošanu. Tā tas it īpaši ir tad, ja sieviete ir dzemdējusi pirms ieiešanas darba tirgū.

Tādējādi šķiet, ka jaunā piemaksa pie pensijas neietilpst Direktīvas 79/7 4. panta 2. punktā paredzētās atkāpes piemērošanas jomā.

d) Pamatojums, kas balstīts uz to, ka no Direktīvas 79/7 piemērošanas jomas ir izslēgta piemaksa pie pensijas kā priekšrocība, kas vecuma apdrošināšanas jomā

piešķirta personām, kuras ir uzaudzinājušas bērnus, un tiesību iegūšana pēc pārtraukuma darbā, kas radies sakarā ar bērnu audzināšanu

Rodas jautājums, vai, iespējams, ir piemērojama Direktīvas 79/7 7. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētā atkāpe, saskaņā ar kuru direktīva neskar dalībvalstu tiesības izslēgt no tās darbības jomas priekšrocības saistībā ar vecuma apdrošināšanu, kas piešķirtas personām, kuras uzaudzinājušas bērnus, un tiesību iegūšanu uz pabalstiem pēc pārtraukuma darbā, kas radies sakarā ar bērnu audzināšanu.

Tomēr Tiesa spriedumā lietā C-450/18 nosprieda, ka Direktīvas 79/7 7. panta 1. punkta b) apakšpunkts nav piemērojams tādām pabalstiem kā šajā spriedumā aplūkoto piemaksa pensijai, un šķiet, ka tādu pašu atbildi var sniegt arī attiecībā uz pašreiz aplūkoto apstrīdēto piemaksu jaunajā VSNL 60. panta redakcijā.

e) Pamatojums kā pozitīvas rīcības pasākums saskaņā ar LESD 157. panta 4. punktu

Rodas jautājums, vai uz šo piemaksu var attiecināt LESD 157. panta 4. punktā atļautos pozitīvās rīcības pasākumus.

Tomēr, kā norādīts spriedumā C-450/18, “šo tiesību normu nevar piemērot tādām valsts tiesiskajam regulējumam kā [VSNL] 60. panta 1. punkts, jo attiecīgā piemaksa pie pensijas piešķir sievietēm papildu ienākumus tikai pensijas piešķiršanas brīdī, konkrēti pastāvīgas invaliditātes gadījumā, neatrisinot problēmas, kas viņām var rasties viņu profesionālās karjeras laikā, un šī piemaksa nešķiet tāda, kura varētu kompensēt grūtības, kādām ir pakļautas sievietes, palīdzot viņām šajā karjerā, un tādējādi nodrošināt tieši pilnīgu vienlīdzību starp vīriešiem un sievietēm darbā”.

Šķiet, ka tādu pašu argumentāciju var piemērot attiecībā uz apstrīdēto piemaksu jaunajā VSNL 60. panta redakcijā.

Par otro prejudiciālo jautājumu

- 12 Gadījumā, ja Tiesa nospriestu, ka apstrīdētās piemaksas tiesiskais regulējums neatbilst vienlīdzīgas attieksmes principam pret vīriešiem un sievietēm sociālā nodrošinājuma jomā, pastāv citas šaubas par šāda konstatējuma sekām.
- 13 VSNL 60. pantā ir noteikts, ka šī piemaksa ir vienreizējas tiesības, proti, to var piešķirt tikai vienam no vecākiem. Turklāt, ja pensionārs ir vīrietis, piemaksu izmaksā tikai tad, ja viņa pensija ir mazāka nekā mātei izmaksātā pensija.
- 14 Ņemot to vērā, rodas jautājums, vai Direktīvas 79/7 efektivitāte un nediskriminācijas principa ievērošana liek piešķirt apstrīdēto piemaksu arī pensionāram vīrietim, kurš to pieprasa, lai gan valsts tiesību aktos ir paredzēts, ka to var piešķirt tikai vienam no vecākiem.

- 15 Tajā pašā laikā, ņemot vērā, ka šajā lietā pensionārei sievietei ir tiesības uz piemaksu, jo viņa atbilst tiesību aktos noteiktajām prasībām, rodas jautājums, vai, ja Tiesa to konstatē, diskriminācija attiecībā uz pensionāru vīrieti liedz saglabāt abu vecāku tiesības uz apstrīdēto piemaksu, pat ja valsts tiesību aktos ir paredzēts, ka to var piešķirt tikai vienam no vecākiem.
- 16 Šajā gadījumā, ja tiktu piemērota valsts tiesību norma, piemaksas atzīšana prasītājam nozīmētu, ka pensionāre sieviete zaudētu piemaksu, uz kuru viņai ir tiesības, jo viņas pensija pārsniedz viņa pensijas apmēru.
- 17 Tomēr, ja apstrīdētā piemaksa tiktu piešķirta tikai tam pensionāram, kura pensijas apmērs ir mazāks, Tiesas konstatējumam, ka pastāv diskriminējoša attieksme, nebūtu lietderīgas nozīmes. Turklāt valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru piemaksa tiek piešķirta tikai personai, kurai ir zemāka pensija, attiecas uz gadījumu, kad ir divi vecāki, kas atbilst likumā paredzētajiem nosacījumiem tās saņemšanai. Tādējādi tās nav piemērojama, ja šī piemaksa tiek piešķirta tēvam, kurš neatbilst šajā tiesību normā paredzētajiem nosacījumiem.